

Lidové zvyky

V PRAKTICKÉM VYUŽITÍ

Volksbräuche im Jahreslauf

KRAJ VYSOČINA | KREIS VYSOČINA

NÁRODOPISNÁ OBLAST | ETHNOGRAPHISCHES GEBIET

SEVERNÍ HORÁCKO | NÖRDLICHES HORÁCKO

Vynášení Smrtky a přinášení Létečka

NÁRODOPISNÝ SOUBOR
KAMÍNEK
ze Žďáru nad Sázavou

Tento zvyk zůstává i na Vysočině stále živý. A to nejen díky souboru, ale zvyk provádějí i děti v mateřských a základních školách pod vedením svých učitelek. Zvyk se provádí pátou nedělí postní, tzv. Smrtnou nedělí. Smrtka (Smrtolka, Smrtolenka, Mařena) symbolizuje odcházející zimu a Létečko nadcházející jaro.

Děti se seřadí do průvodu, vpředu jde děvče a nese nazdobenou Smrtolku. Je to stlučený kříž z dřevěných latí. Vodorovná lať představuje ruce a svislá tělo. Nahoře je ze slámy hlava. Smrtolka má na sobě ženský kroj a kolem krku věnec z vyfouknutých vajec. Poslední v průvodu jde děvče s Létečkem, zelenou ratolestí (nejlépe březovou). Za zpěvu písně „Smrtolenko milá, kdes tak dlouho byla“ prochází obcí k potoku či řece. Tam dojde za zpěvu písní ke slavnostnímu odstrojování Smrtolky a zdobení Létečka. Když je Smrtolka odstrojená, děvče ji obřadně hodí do vody. S Létečkem se potom děti vrací zpět do vsi.

Jana Rosecká

Heraustragen der Todespuppe und das Bringen des Sommerchensa

KINDERFOLKLOREGRUPPE
KAMÍNEK
aus Žďár nad Sázavou

Dieser Brauch ist in der Region Vysočina immer noch lebendig. Nicht nur dank der Gruppe, aber der Brauch wird von Kindern in Kindergärten und Grundschulen unter der Anleitung ihrer Lehrer erhalten. Der Brauch wird am fünften Fastensonntag, dem sogenannten Passionssonntag, aufgeführt. Smrtka (Smrtolka, Smrtolenka, Mařena) symbolisiert den abgehenden Winter und den kommenden Frühling und Sommer.

Die Kinder stellen sich in eine Prozession auf, ein Mädchen geht voran und trägt eine geschmückte Todespuppe (Smrtolka), es ist ein Holzkreuz aus Holzlaten gefertigt. Die horizontale Latte repräsentiert die Hände und die vertikale den Körper. Oben ist ein Strohkopf. Die „Smrtolka“ trägt ein Frauenkostüm und einen Kranz aus geblasenen Eiern um den Hals. Das letzte Mädchen in der Prozession geht mit dem Sommer (Léteček), einem grünen Zweig (vorzugsweise einer Birke). Während sie das Lied „Smrtolenko Lieblich, wo du schon so lange bist“ singt, geht sie durch das Dorf zu einem Bach oder Fluss. Dort wird mit dem Singen von Liedern die zeremonielle Verkleidung des Todes (Smrtolka) und die Dekoration des „Sommers“ (Létečka) durchgeführt. Wenn die Smrtolka (Todespuppe) entkleidet ist, wirft das Mädchen sie feierlich ins Wasser. Mit dem Léteček (Sommer) kehren die Kinder dann ins Dorf zurück.

Jan Rosecká

